

Opracowanie:

EWELINA SZCZEPAŃSKA

Wydział Komunikacji Społecznej

Gabinetu Komendanta Głównego Straży Granicznej

Redakcja i skład:

Wydział Wydawnictw i Poligrafii Centrum Szkolenia Policji

w Legionowie

© Copyright by Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Warszawa 2007

ISBN 978-83-89999-31-3

Spis treści

Wstęp	5
1. Zasady przekraczania granicy	7
1.1. Kontrola graniczna	7
1.2. Co daje obywatelstwo unijne?	7
1.3. Paszport czy dowód?	8
1.4. Na polsko-czeskiej i polsko-słowackiej granicy państwowej	9
1.5. Jak postępować z dokumentem podróży?	11
2. Uprawnienia funkcjonariusza Straży Granicznej	12
2.1. Kiedy funkcjonariusz zatrzyma pojazd?	13
2.2. Kiedy może dojść do przeszukania osoby lub środka komunikacji?	13
2.3. Jeśli chcesz złożyć skargę na funkcjonariusza Straży Granicznej	14
2.4. Co musi zawierać skarga, aby została rozpatrzona?	15
3. Poznaj <i>Kodeks graniczny Schengen</i>	15
4. Nowe zasady w portach lotniczych	16
5. Dokąd wybrać się bez wiz?	22
5.1. Co oznacza ruch bezwizowy?	22

Wstęp

*Znakiem dzisiejszych czasów jest szczególna oscylacja między dwoma podstawowymi w życiu każdego społeczeństwa wartościami – prawem do wszelkiego rodzaju swobód i szeroko rozumianej wolności a **bezpieczeństwem** państwa i jego obywateli, ładem i porządkiem publicznym.*

Statystyki nie pozostawiają wątpliwości. Otwarcie się Polski na świat, przystąpienie do Unii Europejskiej skutkują rozwojem współpracy gospodarczej, wymiany kulturalnej i szeroko pojętej turystyki, ale także umiędzynarodowieniem zjawiska przestępczości. Nasilają się najgroźniejsza dla państwa przestępczość zorganizowana i gospodarcza, nielegalna migracja, a także przemyt narkotyków i towarów akcyzowych oraz broni. Zjawiska te mają swoje źródło w integracji międzynarodowej gospodarki, swobodnym przepływie obywateli, a także we wszechobecnych nowinkach technicznych oferujących nam coraz to nowe możliwości. Wyedukowani przestępcy każdego dnia godzą w stabilność obrotu gospodarczego, w indywidualne interesy obywateli naszego kraju i odwiedzających go cudzoziemców.

Niestabilna sytuacja w niektórych regionach świata, trwające konflikty, zagrożenia atakami terrorystycznymi oraz często popełniane przestępstwa z użyciem broni palnej i materiałów wybuchowych przemawiają dziś za przemyślanym i ostrożnym planowaniem wszelkiego rodzaju wyjazdów zagranicznych.

W niniejszym poradniku Straż Graniczna przypomina najważniejsze rady i wskazówki, które pomogą uniknąć większości przykrych niespodzianek związanych z przekraczaniem granicy.

Dzięki opisowi sposobu przeprowadzania odprawy granicznej poczujesz się pewniej, a znajomość praw przysługujących podróżnemu z pewnością Ci się przyda.

- ♦ *Jak uniknąć kłopotów podczas odprawy granicznej?*
- ♦ *Jak przekroczyć granice Unii Europejskiej?*

- ♦ *Zabrać ze sobą dowód osobisty czy paszport?*
- ♦ *Co wolno wnieść na pokład samolotu?*
- ♦ *Dokąd wybrać się bez wiz?*
- ♦ *Jakie uprawnienia posiada funkcjonariusz Straży Granicznej?*

Czy znasz już odpowiedzi na te wszystkie pytania?

Nie musisz wertować prasy i szukać przydatnych informacji w Internecie. W poradniku znajdziesz nie tylko interpretację aktualnie obowiązujących przepisów prawnych, lecz także praktyczne porady i niezbędne informacje. Wszystko, co powinieneś wiedzieć, aby bez stresu i przede wszystkim bezpiecznie przekroczyć granice Polski.

Przekonasz się, jak bardzo przyda Ci się ten poradnik oraz jak wiele problemów uda Ci się dzięki niemu rozwiązać.

1. Zasady przekraczania granicy

1.1. Kontrola graniczna

Przekraczanie granicy państwowej możliwe jest wyłącznie na wyznaczonych do tego celu przejściach granicznych. Mimo że na granicy południowej i zachodniej obowiązują szczególne formy ruchu granicznego, takie jak mały ruch graniczny i ruch turystyczny, niedopuszczalne jest przekraczanie granicy w dowolnie wybranym miejscu. Przejścia graniczne na tych odcinkach są położone na tyle gęsto, że dotarcie do najbliższego z nich i przekroczenie granicy zgodnie z przepisami nie powinno stanowić problemu.

1.2. Co daje obywatelstwo unijne?

Z chwilą przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej (1 maja 2004 r.) obywatele naszego kraju uzyskali obywatelstwo unijne. Mają więc prawo nie tylko do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, lecz także do korzystania z europejskich instytucji i urzędów oraz prowadzenia działalności na terytorium państw unijnych. Obywatelstwo unijne nie koliduje z obywatelstwem narodowym. Obywatel polski posiadający podwójne obywatelstwo nie może być jednak równocześnie uznawany za obywatela innego państwa i ma obowiązek legitymować się polskim dokumentem.

Obywatele Polscy mogą swobodnie poruszać się po terytorium krajów Wspólnoty oraz państw związanych z Unią Europejską układem o Europejskim Obszarze Gospodarczym – EOG (Norwegia, Islandia i Lichtenstein) oraz – na podstawie odrębnej regulacji – po terytorium Konfederacji Szwajcarskiej. Na granicach zewnętrznych Polski (z Ukrainą, Białorusią i Federacją Rosyjską) kontrola graniczna cudzoziemców (obywateli państw niebędących członkami UE, EOG i Szwajcarii) odbywa się bez zmian. Usprawniać przekraczanie granicy przez osoby uprawnione do swobodnego przemieszczania się na przejściach usytuowanych na tym odcinku granicy oraz ułatwiać kontrolę osób ma wydzielenie specjalnie oznakowanych pasów odpraw. Mogą z nich korzystać obywatele 27 państw

członkowskich UE oraz obywatele (EOG) Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandii, Lichtensteinu i Norwegii) i Konfederacji Szwajcarskiej. Natomiast zasadniczym zmianom nie uległa organizacja kontroli na granicach wewnętrznych UE (granica z RFN, Litwą, Republiką Czeską i Słowacką), gdzie przekraczanie granicy w dalszym ciągu możliwe jest na przejściach granicznych w godzinach ich otwarcia.

W skład Unii Europejskiej wchodzi:

Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy

Na obszarze Unii Europejskiej podróżny może zostać skontrolowany nie tylko na przejściu granicznym, ale praktycznie w dowolnym miejscu. Kontrola może dotyczyć zarówno dokumentów, jak i przewożonych towarów. Te same zasady dotyczą także krajów należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Norwegia, Islandia, Lichtenstein).

1.3. Paszport czy dowód?

Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z obowiązującym stanem prawnym, mogą przekroczyć granicę państwową państw UE na podstawie:

- **paszportu** – zgodnie z przepisami *Ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych* (Dz. U. Nr 143, poz. 1027); ponadto osoby niepełnoletnie (dzieci do lat 16), o ile są wpisane lub dopisane do paszportu rodzica lub opiekuna prawnego, mogą odbywać podróż pod opieką posiadacza paszportu;
- **dowodu osobistego** – zgodnie z przepisem art. 1 ust. 3 pkt 3 *Ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych* (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993, z późn. zm.), który stanowi, że dowód osobisty jest dokumentem „uprawniającym obywateli polskich do przekraczania granic państw członkowskich Unii Europejskiej,

państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej oraz państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, których obywatele mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, uznających ten dokument za wystarczający do przekraczania ich granicy”; (od 1 maja 2004 r. istnieje także możliwość ubiegania się o dowód osobisty dla niepełnoletnich dzieci poniżej 13 roku życia).

WAŻNE

Prawo jazdy, legitymacja szkolna ani karta rowerowa **nie są** dokumentami uprawniającymi do przekraczania granicy państwowej.

1.4. Na polsko-czeskiej i polsko-słowackiej granicy państwowej

Zgodnie z umową polsko-czeską o małym ruchu granicznym (Dz. U. z 2002 r. Nr 185, poz. 1540) do przekraczania granicy państwowej w tzw. **małym ruchu granicznym** oraz pobytu w pasie małego ruchu granicznego uprawniają:

- 1) dowody osobiste lub paszporty;
- 2) legitymacje szkolne wraz z imiennymi listami zbiorowymi uczestników zorganizowanych grup szkolnych, poświadczonymi przez właściwy organ gminy wchodzącej w obszar pasa małego ruchu granicznego.
 - ♦ Dzieci, które nie posiadają dowodów osobistych lub paszportów, mogą przekraczać granicę państwową i przebywać w pasie małego ruchu granicznego w towarzystwie jednego z rodziców lub opiekuna, jeżeli są wpisane do ich dowodu osobistego lub paszportu.
 - ♦ Dzieci będące uczestnikami zorganizowanych grup szkolnych mogą przekraczać granicę państwową i przebywać w pasie małego ruchu granicznego wyłącznie pod opieką nauczyciela lub pełnoletniego wychowawcy posiadającego paszport lub dowód osobisty.

- ◆ Jeżeli z dokumentów nie wynika, że jego posiadacz jest zameldowany w pasie małego ruchu granicznego, wymagane jest posiadanie dodatkowego urzędowego poświadczenia zameldowania na pobyt stały lub czasowy.

Na odcinku granicy państwowej ze Słowacją, zgodnie z art. 4 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką o małym ruchu granicznym (Dz. U z 1997 r. Nr 127, poz. 827), do przekraczania granicy państwowej w ramach małego ruchu granicznego oraz pobytu w pasie małego ruchu granicznego uprawniają:

- 1) dowody osobiste zawierające urzędowe poświadczenie zameldowania na pobyt stały lub czasowy w pasie małego ruchu granicznego;
 - 2) paszporty;
 - 3) imienne listy zbiorowe poświadczone przez właściwy organ gminy wchodzącej w obszar pasa małego ruchu granicznego, zaopatrzone w fotografie obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, którzy nie ukończyli 18 roku życia, będących uczestnikami zorganizowanych grup szkolnych, kolonii i obozów młodzieżowych; imienne listy zbiorowe są ważne nie dłużej niż 30 dni od dnia ich poświadczenia.
- ◆ Dzieci, które nie posiadają paszportu i nie są uczestnikami zorganizowanych grup, mogą przekraczać granicę państwową i przebywać w pasie małego ruchu granicznego w towarzystwie jednego z rodziców lub prawnego opiekuna, o ile są wpisane do jego dowodu osobistego lub paszportu. Jeżeli w dowodzie osobistym lub paszporcie takiego wpisu nie ma, to stopień pokrewieństwa lub sprawowanie prawnej opieki nad dzieckiem potwierdzone jest innym urzędowym dokumentem wydanym przez właściwy organ państwowy.
 - ◆ Dzieci będące uczestnikami zorganizowanych grup szkolnych, kolonii i obozów młodzieżowych mogą przekraczać granicę państwową na podstawie imiennych list zbiorowych, wyłącznie pod opieką nauczyciela lub wychowawcy, będącego pełnoletnim organizatorem grupy i posiadającego dowód osobisty lub paszport.
 - ◆ Jeżeli z dokumentu, nie wynika, że jego posiadacz jest zameldowany na pobyt stały lub czasowy w pasie małego ruchu granicznego, wymagane jest urzędowe poświadczenie takiego zameldowania.

Obywatele Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i innych państw, które nie należą do Unii Europejskiej, ale na podstawie umów zawartych z Unią Europejską korzystają ze swobody przepływu osób, mogą wjechać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ważnego dokumentu podróży albo innego dokumentu potwierdzającego ich tożsamość i obywatelstwo (przepisy *Ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin* Dz. U. Nr 144, poz. 1043).

WAŻNE

Szczegółowe regulacje dotyczące zasad wjazdu, pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ich wyjazdu z tego terytorium znajdują się na stronie internetowej Urzędu do spraw Repatriacji i Cudzoziemców: <http://www.uric.gov.pl>.

1.5. Jak postępować z dokumentem podróży?

O dokumenty upoważniające do przekraczania granicy państwa należy dbać. W trakcie podróży nie powinno się ich przechowywać w tych częściach garderoby, które łatwo zgubić.

Powinny one znajdować się jak najdalej od portfela lub portmonetki z pieniędzmi. Najlepiej, gdy są umieszczone w schowku w samochodzie lub w bagażu i wyjmowane tylko w przypadku okazywania do kontroli upoważnionym służbom. W hotelu najlepiej oddać dokument do przechowania w hotelowym sejfie.

Dobrze jest też posiadać ksero tej strony dokumentu, gdzie znajdują się zdjęcie i dane osobowe. Jeżeli dokument zostanie zgubiony, skradziony lub zniszczony, kartka ta posłuży do szybkiego wyrobienia nowego dokumentu.

Jeśli mimo wszystko dojdzie do utraty dokumentu, należy jak najszybciej udać się do najbliższego konsulatu, gdzie zostanie wyrobiony paszport tymczasowy, uprawniający do powrotu do kraju.

WARTO WIEDZIEĆ

Dokument to nie notatnik. Wszelkich wpisów, zmian oraz przystawiania pieczętek w paszporcie lub w dowodzie mogą dokonywać jedynie upoważnione instytucje państwowe.

W żadnym wypadku nie wolno:

- wrywać kartek z paszportu – kartki są ponumerowane i funkcjonariusz Straży Granicznej w trakcie kontroli sprawdzi, czy żadnej z nich nie brakuje;
- przycinać okładek paszportu, żeby pasowały do oprawki;
- dopisywać cegokolwiek na stronach paszportu, z wyjątkiem wpisu ołówkiem w wyznaczonym do tego celu miejscu – nazwiska i adresu osoby, którą należy powiadomić w razie potrzeby.

UWAGA

Wpisów w rubryce zatytułowanej „Dzieci” także dokonują wyłącznie urzędnicy w urzędzie paszportowym.

2. Uprawnienia funkcjonariusza Straży Granicznej

Na przejściach granicznych kontroli granicznej dokonują umundurowani funkcjonariusze Straży Granicznej. W przypadku wykonywania czynności służbowych przez nieumundurowanych funkcjonariuszy Straży Granicznej podróżny ma prawo zażądać od nich okazania legitymacji służbowej oraz zanotować numery legitymacji, nazwę organu, który ją wydał, a także nazwiska funkcjonariuszy.

W ramach kontroli granicznej funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni m.in. do:

- kontroli paszportów i innych dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy;
- dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży, sprawdzania ładunków;

- kontroli dokumentów pojazdów;
- wydawania wiz i innych zezwoleń na przekroczenie granicy państwowej. Funkcjonariusze dokonujący kontroli mogą także:
- zatrzymywać osoby usiłujące popełnić przestępstwo lub popełniające je, osoby poszukiwane przez organy ścigania albo takie, których tożsamości nie można ustalić;
- zatrzymywać i cofać z granicy państwowej do nadawcy szkodliwe materiały jądrowe i promieniotwórcze, środki chemiczne i biologiczne, jak również odpady.

2.1. Kiedy funkcjonariusz zatrzyma pojazd?

Funkcjonariusze Straży Granicznej są uprawnieni także do zatrzymywania i kontrolowania pojazdów, których stan techniczny lub zachowanie się kierowcy budzą uzasadnione podejrzenie, że zagrażają one bezpieczeństwu ruchu drogowego.

Mogą także sprawdzić stan zabezpieczenia przewożonych pojazdem substancji niebezpiecznych. W uzasadnionych przypadkach funkcjonariusz Straży Granicznej może za pokwitowaniem odebrać kierowcy prawo jazdy lub dowód rejestracyjny.

WAŻNE

Uczestnik ruchu jest zobowiązany zastosować się do poleceń i sygnałów oraz wskazówek wydawanych przez kontrolującego.

2.2. Kiedy może dojść do przeszukania osoby lub środka komunikacji?

Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że podróżny popełnił czyn zabroniony przez prawo, funkcjonariusze Straży Granicznej mogą dokonać przeszukania osoby podejrzanej, przeszukania jej bagaży oraz pojazdu.

Przeszukanie osoby powinno zostać dokonane przez funkcjonariusza tej samej płci, co przeszukiwana osoba.

2.3. Jeśli chcesz złożyć skargę na funkcjonariusza Straży Granicznej

Funkcjonariusze Straży Granicznej, zgodnie z przyjętymi zasadami *Kodeksu granicznego Schengen*, mają obowiązek respektowania godności osób i przestrzegania zasad kulturalnego zachowania wobec przekraczających granicę państwową, a także zapewnienia im bezpieczeństwa podczas kontroli granicznej.

Podczas dokonywania odprawy granicznej Straż Graniczna nie dyskryminuje osób ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Podróżny może jednak złożyć skargę na działanie lub zachowanie funkcjonariusza Straży Granicznej.

Tryb składania skarg jest szczegółowo opisany na tablicach informacyjnych umieszczonych w widocznych miejscach na przejściach granicznych i w innych obiektach Straży Granicznej. W oddziałach Straży Granicznej funkcjonują również telefony zaufania, a na dodatkowych tablicach są zamieszczane informacje o możliwości komunikowania się podróżnych ze Strażą Graniczną.

Podróżni mogą składać skargi w formie pisemnej lub ustnie do protokołu:

- bezpośrednio na przejściu granicznym,
- w placówce Straży Granicznej,
- w oddziale Straży Granicznej.

Komendant Główny Straży Granicznej w sprawach skarg i wniosków przyjmuje w poniedziałki w godzinach 10.00-11.00 (po uprzednim uzgodnieniu telefonicznym).

Komórką właściwą do przyjmowania interesantów w sprawach skarg i wniosków jest Wydział III Analiz, Skarg i Wniosków Inspektoratu Nadzoru i Kontroli Komendanta Głównego Straży Granicznej (w środy, czwartki i piątki w godzinach 10.00-14.00 oraz we wtorki w godzinach 16.00-18.00).

Skargi na działalność Straży Granicznej należy kierować na adres pocztowy:

Komenda Główna Straży Granicznej
al. Niepodległości 100
02-514 Warszawa

lub na adres poczty elektronicznej:
skargi.inik@strazgraniczna.pl

2.4. Co musi zawierać skarga, aby została rozpatrzona?

- Skarga powinna zawierać:
- imię i nazwisko skarżącego,
 - dokładny adres zamieszkania (miejscowość, kod pocztowy, ulica, numer domu/mieszkania),
 - dokładny opis zdarzenia.

WAŻNE

Zgodnie z § 8 ust. 1 *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków* (Dz. U. Nr 5, poz. 46): „Skargi i wnioski niezawierające imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresu wnoszącego pozostawia się bez rozpoznania”.

3. Poznaj *Kodeks graniczny Schengen*

Od 13 października 2006 r. obowiązuje *Rozporządzenie nr 562 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice – Kodeks graniczny Schengen* (Dz. Urz. UE, L 105 z dnia 13 kwietnia 2006 r.). *Kodeks graniczny Schengen* reguluje zasady kontroli osób i środków transportu na granicach zewnętrznych Unii Europejskiej. Stosują go wszystkie państwa członkowskie UE (poza Wielką Brytanią i Irlandią, a Dania w terminie sześciu miesięcy od daty przyjęcia rozporządzenia podejmie decyzję o jego transpozycji do swojego prawa), państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Konfederacja Szwajcarska.

Kodeks dokonuje kodyfikacji dotychczas obowiązujących regulacji prawa wspólnotowego w zakresie ujednoczenia procedur kontroli granicznej (art. 39 KGS), a jego zapisy mają charakter nadrzędny w stosunku do prawa krajowego.

Polska wraz z pozostałymi państwami UE, które wstąpiły do Wspólnoty z dniem 1 maja 2004 r., nie stosuje w pełni wszystkich artykułów przedmiotowego rozporządzenia. Zakres stosowania kodeksu przez funkcjonariuszy Straży Granicznej wynika z art. 3 *Aktu przystąpienia do UE z 2003 r.* oraz punktu 29 preambuły *Kodeksu granicznego Schengen* i nie dotyczy:

- Systemu Informacyjnego Schengen,
- tytułu III – granice wewnętrzne,
- art. 5 ust. 4 lit a (prawo tranzytu).

Najistotniejszym elementem jest zachowanie w dalszym ciągu kontroli granicznej wobec osób i środków transportu przekraczających polską granicę wewnętrzną UE (tj. z Republiką Federalną Niemiec, Republiką Czeską, Republiką Słowacji i Republiką Litwy) na zasadach przewidzianych dla granic zewnętrznych.

Zatem przekraczanie granicy RP dopuszczalne jest tylko na wyznaczonych przejściach granicznych morskich, drogowych, kolejowych i lotniczych w godzinach ich otwarcia i po dokonaniu odprawy granicznej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. Ograniczony katalog zapisów kodeksu obowiązywać będzie aż do czasu pełnego stosowania dorobku Schengen.

Wprowadzenie kodeksu nie wpływa także na przekraczanie granicy polsko-czeskiej i polsko-słowackiej w ramach umów o małym ruchu granicznym oraz na szlakach turystycznych przecinających granicę państwową.

4. Nowe zasady w portach lotniczych

W związku z pojawieniem się nowego zagrożenia dla lotnictwa cywilnego (płynnych materiałów wybuchowych) Unia Europejska przyjęła* nowe środki ochrony dotyczące pasażerów oraz ich bagażu kabinowego.

* *Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1546/2006 z dnia 4 października 2006 r. zmieniające rozporządzenie Komisji (WE) nr 622/2003 ustanawiające środki*

Nowe środki ograniczają ilość płynów, które pasażerowie mogą przetransportować przez stanowiska kontroli bezpieczeństwa. Mają one zastosowanie do wszystkich pasażerów korzystających z portów lotniczych Unii Europejskiej, niezależnie od kierunku ich podróży. Nowe środki ochrony oznaczają, że w punktach kontroli bezpieczeństwa każdy pasażer i jego bagaż muszą zostać poddani kontroli pod kątem wykrycia niedozwolonych płynów, niezależnie od przeszukania w zakresie innych zabronionych do przewozu przedmiotów.

WAŻNE

Nowe zasady zaczęły obowiązywać od 6 listopada 2006 r. we wszystkich portach lotniczych Unii Europejskiej.

- Ze względów bezpieczeństwa w bagażu kabinowym nie można przewozić:
- wszelkich przedmiotów mogących wystrzelić pocisk lub spowodować uraz lub wyglądających na zdolne do uczynienia tego;
 - wszelkiej broni (pistolety, rewolwery, strzelby itd.);
 - replik i imitacji broni;
 - części składowych broni (wyłączając lunety celownicze);
 - pistoletów do wystrzeliwania flar;
 - pistoletów śrutowych;
 - pistoletów startowych;
 - wszelkiego rodzaju pistoletów – zabawek;
 - kuszy;
 - katapult;
 - harpunów i wyrzutni włóczni;
 - urządzeń do uboju zwierząt;
 - urządzeń do ogłuszania lub porażania, np. elektroniczny pastuch, broń przewodząca energię (lasery);
 - zapalniczek w kształcie broni;

w celu wprowadzenia w życie wspólnych, podstawowych standardów dotyczących bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego.

- **broni ostrej (o ostrych krawędziach) i ostrych przedmiotów** – przedmiotów zaostrzonych lub posiadających ostrza, które mogą powodować obrażenia. Są to:
 - siekiery i toporki;
 - strzały i rzutki;
 - raki;
 - harpuny i włócznie;
 - czekany i szpikulce do lodu;
 - łyżwy;
 - noże z blokadą lub sprężynowe z ostrzami dowolnej długości;
 - noże, również noże rytualne, z ostrzami o długości ponad 6 cm, wykonane z metalu lub innych materiałów wystarczająco ostrych by umożliwić potencjalne użycie jako broni;
 - tasaki;
 - maczety;
 - otwarte brzytwy i ostrza (z wyłączeniem zabezpieczonych lub jednorazowych maszynek do golenia z ostrzami w pudełku);
 - szable, szpady i laski ze szpadami;
 - skalpele;
 - nożyczki o długości ostrzy powyżej 6 cm;
 - narty i kijki do chodzenia/wspinaczki;
 - gwiazdy do rzucania;
 - narzędzia, które mogą być użyte jako broń ostra lub broń z ostrzem, np. wiertarki i części do wiertarek, noże do cięcia kartonów, noże użytkowe, wszystkie rodzaje pił, śrubokręty, łomy, młotki, szczypce, klucze francuskie/klucze nastawne, lampy lutownicze;
- **narzędzi tępych** – wszelkich narzędzi tępych, którymi można spowodować obrażenia. Są to:
 - kije do gry w baseball i softball;
 - kije lub pałki – sztywne lub elastyczne – np. gumowe pałki policyjne; pałki (gumowe z ciężką główką), pałki policyjne;
 - kije do krykieta;
 - kije golfowe;
 - kije do hokeja;
 - kije do gry „Lacrosse”;
 - wiosła do kajaków i kanadyjek;

- deskorolki;
 - kije bilardowe (snooker, pool);
 - wędki;
 - wyposażenie wykorzystywane do sztuk walki, np. kastety, pałki, tyczki, nunczaka, kubatony i kubasaunty;
- **materiałów wybuchowych i substancji łatwopalnych** – wszystkich wybuchowych lub łatwopalnych substancji stanowiących zagrożenie dla zdrowia pasażerów oraz załogi bądź dla ochrony/bezpieczeństwa własności lub statku powietrznego. Są to:
- amunicja;
 - kapiszony;
 - detonatory i bezpieczniki;
 - materiały i urządzenia wybuchowe;
 - repliki bądź imitacje materiałów wybuchowych lub urządzeń;
 - miny oraz inne wojskowe materiały wybuchowe;
 - granaty wszystkich rodzajów;
 - gaz i pojemniki z gazem, np. butanem, propanem, acetylenem, tlenem w dużych ilościach;
 - fajerwerki, race wszelkich rodzajów oraz inne rodzaje pirotechniczne (włącznie z zabawkami typu pukawki i kapiszony);
 - zapalki z możliwością odpalenia od wszelkich materiałów;
 - puszki lub pojemniki, z których wydobywa się dym;
 - palne paliwo płynne, np. benzyna, olej napędowy, paliwo do zapalniczki, alkohol, alkohol etylowy;
 - farba w aerozolu;
 - terpentyna i rozcieńczalnik do farb;
 - napoje alkoholowe o zawartości alkoholu większej niż 70%;
- **substancji chemicznych i toksycznych** – wszystkich chemicznych lub toksycznych substancji stanowiących zagrożenie dla zdrowia pasażerów oraz załogi bądź ochrony/bezpieczeństwa własności lub statku powietrznego. Są to:
- kwasy i zasady, np. akumulatory, które mogą się rozlać;
 - substancje korozyjne lub wybielające, np. rtęć, chlor;
 - aerozole lub substancje obojętne, np. gaz paraliżujący, łzawiący, gaz pieprzowy;
 - materiały radioaktywne, np. izotopy medyczne lub komercyjne;

- trujący;
- materiały zarażające lub biologicznie niebezpieczne, np. zainfekowana krew, bakterie i wirusy;
- substancje, które mogą ulec samoczynnemu zapłonowi lub spaleniu;
- gaśnice.

UWAGA:

Wyjątki od powyższych zasad są dopuszczalne, jeśli ciecz jest:

- przeznaczona do użycia podczas podróży i przy tym jest niezbędna ze względów medycznych lub ze względu na wymogi diety, włącznie z żywnością dla niemowląt. Pasażer na żądanie powinien udowodnić autentyczność cieczy zwolnionej z zakazu przewozu w kabinie pasażerskiej;
- zakupiona w strefie zastrzeżonej lotniska, poza linią stanowisk kontroli kart wstępu na pokład samolotu, w punktach sprzedaży podlegającym zatwierdzonym procedurom ochrony, będącym częścią planu ochrony lotniska, pod warunkiem, że ciecz jest zapakowana w torbie, która uwidacznia ślady naruszenia oraz posiada satysfakcjonujący dowód zakupu na lotnisku danego dnia;
- zakupiona w strefie sterylnej lotniska w punkcie sprzedaży, podlegającym zatwierdzonym procedurom ochrony, będącym częścią planu ochrony lotniska;
- zakupiona w innym porcie lotniczym na terenie UE, pod warunkiem, iż ciecz jest zapakowana w torbie uwidaczniającej ślady naruszenia oraz posiada satysfakcjonujący dowód zakupu w strefie zastrzeżonej lotniska danego dnia;
- zakupiona na pokładzie samolotu należącego do przewoźnika wspólnotowego, pod warunkiem, iż ciecz jest zapakowana w torbie uwidaczniającej ślady naruszenia oraz posiada satysfakcjonujący dowód zakupu na pokładzie wymienionego samolotu danego dnia.

Podczas pakowania bagażu kabinowego musisz także pamiętać, że od 6 maja 2007 r.:

- będziesz mógł zabrać pojedyncze sztuki bagażu kabinowego o wymiarach nie większych niż 56 cm x 45 cm x 25 cm. Podane wymiary powinny obejmować wszelkie paski, uchwyty, kieszenie, kółka oraz inne odstające części, włącznie z zawartością bagażu;
- wyjątek mogą stanowić ponadwymiarowe sztuki bagażu kabinowego zawierające przedmiot lub przedmioty o wymiarach zbyt dużych, aby mogły się zmieścić w bagażu podręcznym dozwolonym do przewozu, a przy tym są one cenne lub wrażliwe na uszkodzenia. Wymieniony bagaż ponadwymiarowy powinien zostać przedstawiony przez pasażera do akceptacji na stanowiskach odprawy biletowo-bagażowej i na stanowisku kontroli bezpieczeństwa w celu przeprowadzenia kontroli. Kontrola kabinowego bagażu ponadwymiarowego obejmuje przynajmniej przeszukanie ręczne.

Podczas kontroli bezpieczeństwa na lotnisku, każdy pasażer jest zobowiązany do:

- przekazania do sprawdzenia – bez wezwania służb ochrony – plastikowych toreb z opakowaniami zawierającymi substancje płynne w punktach kontroli bezpieczeństwa;
- zdjęcia swojego nakrycia wierzchniego (płaszcz, kurtki) – zostaną one oddzielnie prześwietlone przy użyciu urządzenia rentgenowskiego, podczas gdy pasażer będzie kontrolowany przy zastosowaniu bramki magnetycznej do wykrywania metali;
- wyjęcia przenośnego komputera i innych większych urządzeń elektrycznych z bagażu kabinowego – zostaną one oddzielnie prześwietlone przy użyciu urządzenia rentgenowskiego.

Jeśli masz jakiegokolwiek wątpliwości dotyczące przewozu płynów lub innych towarów, skontaktuj się z portem lotniczym, przewoźnikiem lub biurem podróży, jeszcze przed rozpoczęciem podróży.

5. Dokąd wybrać się bez wiz?

Aby wjechać na terytorium innego państwa na ogół potrzebna jest wiza, czyli poświadczenie zgody władz tego kraju na wjazd i pobyt konkretnej osoby na jego terytorium. Istnieją różne rodzaje wiz stwierdzające zakres uprawnień podróznego. Wizę uzyskuje się przed wyjazdem w konsulacie państwa, które jest celem podróży oraz – jeśli to konieczne – w konsulatach państw, przez które prowadzi trasa.

Wizy obowiązują między innymi w ruchu między Polską a Rosją, Białorusią i Ukrainą*.

5.1. Co oznacza ruch bezwizowy?

Od 1 maja 2004 r. obywatele RP mogą bez wiz, ale także bez paszportów, na podstawie jedynie dowodów osobistych podróżować po całej Unii Europejskiej. Należy pamiętać, że po okresie trzech miesięcy powinno się zgłosić właściwym władzom zamiar dalszego pobytu na terenie danego państwa. Zasady obowiązujące w UE dotyczą także zamorskich terytoriów państw-członków Unii.

Z obowiązku posiadania wizy na terytorium RP zwolnieni są cudzoziemcy z państw wymienionych w załączniku nr 1 do *Rozporządzenia Rady (WE) nr 539 z dnia 15 marca 2001 r.* wymieniającego państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu, a także osoby posiadające status uchodźcy lub status bezpaństwowca przyznany w krajach UE.

* Podpisana 30 lipca 2003 r. *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasobach ruchu osobowego* zawiera postanowienie o bezwizowym trybie podróży obywateli polskich na Ukrainę i bezpłatnym wydawaniu wiz obywatelom Ukrainy przez konsulów polskich. Rozwiązanie to stanowi wyraz strategicznego partnerstwa polsko-ukraińskiego i woli obu państw pogłębiania współpracy polsko-ukraińskiej we wszystkich dziedzinach.

Listę krajów, z którymi obowiązuje ruch bezwizowy, a także szczególne przepisy dotyczące wiz znaleźć można na witrynie internetowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych:

<http://www.msz.gov.pl/Informacje,wizowo-paszportowe,dla,obywateli,polskich,i,cudzoziemcow,1799.html>

Szczegółowe informacje można uzyskać także w placówkach dyplomatycznych państw, do których wybieramy się z wizytą.